

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan tehdään toimenpiteitä perustason mielenterveyspalvelujen kehittämiseksi ja psykoterapiapalvelujen saatavuuden vahvistamiseksi. Psykoterapiapalvelujen saatavuutta parannetaan uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen tason koulutus maksuttomaksi sekä kehittämällä mielenterveysalan ammattilaisten koulutusta siten, että se mahdollistaa hoidon painopisteen siirtämisen alkuvaiheen matalan kynnyksen peruspalveluihin. Samalla turvataan lasten ja nuorten yhdenvertainen pääsy perustasolla lyhytpsykoterapiaan tai muihin vaikuttaviin psykososiaalisiin hoitoihin (hallituksen mallin mukainen lasten ja nuorten terapiatakuu).

Tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi terveydenhuoltolakiin säännökset kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen tason erikoispätevyyden edellyttämän koulutuksen rahoituksesta ja sen perusteista koulutuksen toteuttamisen mahdollistamiseksi. Koulutus olisi opiskelijalle maksuton. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävälle hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymälle sekä yliopistolle, jolla on psykologian tai lääketieteellisen alan koulutusvastuu, osoitettaisiin rahoitusta vuosittain valtion talousarviossa vahvistettavalla määrällä.

Lisäksi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin lisättäisiin säännökset sosiaalihuollon ammattihenkilöiden erikoispätevyydestä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden tunnistamiseksi erikoispätevyyden omaaviksi henkilöiksi. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon laillistetun ammattihenkilön erikoispätevyyden edellyttämästä koulutuksesta ja sen tavoitteista.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/16881/2025.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.stm(at)gov.fi tai postitse osoitteeseen Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/16881/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus STM063:00/2025). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä. Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 20.5.2026 klo 16.15.

Valmistelijat

Lisätietoa lausuntopyynnöstä antavat:

Erityisasiantuntija Jenni Kangas, p 0295163499

Sosiaalineuvos Juha Luomala, p 0295163492

Lakimies Paula Vuorenpää, p 0295163050

Sähköpostit ovat muotoa: etunimi.sukunimi(at)gov.fi

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM063:00/2025>

Liitteet:

[HE luonnos_lausuntopyyntö_kaksiportainen psykoterapiakoulutus.docx](#)

[VNA luonnos_lausuntopyyntö.docx](#)

[De viktigaste förslagen_sv_lausuntoppyntö.docx](#)

Jakelu:

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Asiantuntijapalvelut Pinnalle Oy
Dialogic Partner Oy
Dissonanssi Oy, Saku Ylä-Soininmäki
Espoon Terapiatalo, Jenni Leinonen
Etelä-Karjala
Etelä-Pohjanmaa
Etelä-Savo
Finlands Svenska Psykoterapiförening rf
Folktinget
Gestalt-terapia yhdistys ry. Yrjö Säävälä
Gudrun Kristmannsdottir
Helsingin yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta
Helsingin yliopiston kansleri
Helsinki
Henna Penttinen
HUS
HUS, psykiatrian toimiala
Integratiivinen psykoterapia
Integratiivisen psykoterapian yhdistys ry, puheenjohtaja Selma Gaily-Luoma
Integratiiviset kouluttajapsykoterapeutit
Isnova Oy, Susann Thylin
Itä-Suomen yliopisto, filosofinen tiedekunta
Itä-Uusimaa
Jyväskylän yliopisto
Kainuu
Kansanterveystyön johtajaverkosto
Kanta-Häme
Keski-Pohjanmaa
Keski-Suomi
Keski-Uusimaa
KHT kouluttajapsykoterapeutit
Kognitiivinen käyttäytymispsykoterapia
Kognitiivis-analyttinen psykoterapiayhdistys Kat-yhdistys
Kognitiivisen psykoterapian yhdistys
ry, Föreningen för Kognitiv psykoterapi i Finland rf
Kognitiivisen psykoterapian yhdistys, pj Jari Peltomaa
K-S perhe- ja pariterapiayhdistys, puheenjohtaja Merja Saarela
Kymenlaakso
Lappi
Lupa- ja valvontavirasto

Lyhytterapiainstituutti Oy
Länsi-Uusimaa
Oikeusministeriö
Oivallusten LATURI Oy
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun yliopisto, kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunta
Pari- ja perhepsykoterapia
Pirkanmaa
Pohjanmaa
Pohjois-Karjala
Pohjois-Pohjanmaa
Pohjois-Savo
Psykoanalyttinen
Psykologian alan yliopistoverkosto Psykonet
Psykologiliitto
Psykologipalvelu Valjakka Oy
Päijät-Häme
Satakunta
Sisäasianministeriö
Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto
SOAMK
Suomen ammattikorkeakoulujen terveystieteiden koulutuksen verkosto
Suomen Kuvataidepsykoterapia ry
Suomen käyttäytymisanalyysin ja kognitiivisen käyttäytymisterapian
yhdistys, pj Lauri Parkkinen
Suomen Lääkäriliitto ry
Suomen nuorisopsykiatrisen yhdistys
Suomen Psykiatryhdistys
Suomen Ryhmäanalyysikoulutus Oy
Suomen ryhmäpsykoterapiayhdistys ry
Suomen Sairaanhoidajat
Systeemiset Oy, Marjo Panttila
Talentia ry
Tampereen Psykoterapiayhdistys, pj Leena Isoaho
Tampereen yliopisto, lääketieteen ja terveysteknologian tiedekunta
Tampereen yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Tehy ry
Therapeia-säätiö
Therapeia-säätiö
Traumapsykoterapia
Turun yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta
Turun yliopisto, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet
Valtakunnallinen yliopistojen psykoterapeuttikoulutuskonsortio
Valtiovarainministeriö
Vantaa ja Kerava
Varhaiskuntoutuksen tukisäätiö r,s.
Varsinais-Suomi
Åbo Akademi

Edustan

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

- ministeriö tai valvontaviranomainen
- psykoterapiakoulutusta järjestävä yliopisto
- yliopistollista sairaalaa ylläpitävä hyvinvointialue tai HUS
- muu hyvinvointialue
- ammattikorkeakoulu
- psykoterapiakoulutusta tuottava organisaatio
- ammatillinen tai tieteellinen järjestö
- muu

Miten esitys vastaa hallitusohjelman tavoitteisiin

1) Tukeeko esitys tavoitteita vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

- Kyllä, miksi?
- Ei, miksi?

2) Tukeeko esitys mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista kehittämällä perustason mielenterveyspalveluja ja porrasteista hoitomallia?

- Kyllä, miksi?
- Ei, miksi?

3) Tukeeko esitys lasten ja nuorten terapiatakuuta?

- Kyllä, miksi?
- Ei, miksi?

Esityksen mukaan kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen taso sisältäisi yhtenäiset edellytykset tuottavan teoreettisen koulutuksen (30 op) lisäksi menetelmällisten opintojen kokonaisuuden (15 op), joka voisi sisältää koulutusta lyhytinterventioihin tai eri psykoterapiasuuntauksille ja -muodoille yhteisiin terapeuttiin taitoihin

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta?

- Kyllä, miksi?
- Ei, miksi?

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus palvelujärjestelmän tarpeiden mukaista koulutusta?

- Kyllä, miksi?
- Ei, miksi?

Palvelujärjestelmien tarvitsemien lyhytinterventioiden vuosittaiseksi koulutustarpeeksi on arvioitu noin 2 000 - 4 000 koulutettavaa vuodessa. Millaisessa yliopistojen ja hyvinvointialueiden työnjaossa ja yhteistyössä lyhytinterventioiden koulutus tulisi toteuttaa, jotta se toteutuisi määrällisesti ja laadullisesti riittävänä? Mahdollistaako esitys tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön?

Rahoituksesta

Esityksessä ehdotetussa rahoitusmallissa koulutukseen osoitettaisiin rahoitusta yliopistollista sairaalaa ylläpitävälle hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymälle sekä yliopistolle, jolla on psykologian tai lääketieteellisen alan koulutusvastuu (psykoterapeuttikoulutusta järjestävä yliopisto). Rahoituksen kohdentaminen perustuisi mainitun hyvinvointialueen ja yliopiston yhdessä tekemään rahoitusesitykseen, jossa olisi arvioitu rahoituksen kohdentamisen tarve. Rahoituksen saamisen ehtona olisi, että koulutus perustuu yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän ja yliopiston keskinäiseen sopimukseen.

Esityksessä on tuotu esille vaihtoehtoisia rahoitusmalleja. Yhdeksi vaihtoehtoiseksi malliksi on esitetty koulutuksen rahoituksen kohdentaminen yksinomaan yliopistollista sairaalaa ylläpitävälle hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymälle.

Vaihtoehtoiseksi rahoitusmalliksi on esitetty myös mallia, jossa rahoitus osoitettaisiin kokonaisuudessaan koulutusta järjestäville yliopistoille. Talousarvioesityksessä varattu määräraha jaettaisiin tietyllä erikseen määriteltävällä jakoperusteella suoraan niille psykoterapiakoulutusta järjestäville yliopistoille, jotka olisivat halukkaita järjestämään ensimmäisen tason koulutusta. Yliopistoilla olisi lakisääteinen velvollisuus korvata koulutuksen järjestämisestä hyvinvointialueelle tulevat kustannukset. Yliopistoille säädettäisiin yhteistyövelvoite sen turvaamiseksi, että järjestettävä koulutus vastaisi hyvinvointialueiden osaamistarpeisiin.

Toteuttaako esitetty rahoitusmalli esityksen mukaisen koulutuskokonaisuuden toteuttamista?

- Kyllä, miksi?
- Ei, miksi?

Muuta huomioita esitettyyn rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen?

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön erikoispätevyys

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin uusi 3 a § sosiaalihuollon ammattihenkilön erikoispätevyydestä. Esityksellä on tarkoitus tunnistaa ensimmäisen tason erikoispätevyyden edellyttämän koulutuksen suorittaneet osaajat säätämällä koulutuksesta ja sen tavoitteista tarkemmin valtioneuvoston asetuksella sekä mahdollistamalla sosiaalihuollon ja terveydenhuollon laillistettujen ammattihenkilöiden erikoispätevyyden rekisteröinti Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämiin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekistereihin.

Huomioita ehdotettuun erikoispätevyyteen ja sen rekisteröimiseen liittyen?

Muuta huomioitavaa esitykseen liittyen?

Huomiot

Lausunnonantajan lausunto

Cantell-Forsbom Anna
Sosiaali- ja terveysministeriö

Kangas Jenni
Sosiaali- ja terveysministeriö